

olierijk gabon zoekt andere motor voor economie

Libreville — 'Forum des investisseurs' heette de bijeenkomst in het prestigieuze Palais des Conferences in de Gabonese hoofdstad Libreville. Dezelfde bijeenkomst van 5 tot en met 10 december werd in Europa geafficheerd als „Forum industrielle”. Deze dubbele benaming duidde al op de verschillende verwachtingen die de Europese en de Centraalafrikaanse ondernemers koesterden over deze intercontinentale economische ontmoeting.

„Dit forum heeft voor de Afrikaanse deelnemers waarschijnlijk beantwoord aan hun behoeften om betere contacten te leggen met Europese ondernemingen”, meent R.C. Strik, die als medewerker van de Exportbevorderings- en Voorlichtingsdienst (EVD) de enige vertegenwoordiger was namens de Nederlandse overheid. „Voor Nederlandse ondernemers is dit weinig meer dan een goede mogelijkheid tot marktverkenning voor tien landen tegelijk.”

Libreville werd als de centrale ontmoetingsplaats uitgekozen voor de tien Centraalafrikaanse landen en de EEG omdat het goed bereikbaar is, en de hotelaccommodaties er gewoonlijk voldoende zijn. Bovendien kan de overheid vrijelijk beschikken over die faciliteiten. Aan een clubje buitenlanders werd zo ten tijde van het forum zonder pardon de kamer opgezegd, om plaats te maken voor van overheidswege uitgenodigde voetballers. Sport staat er ook anderzijds gemakkelijk ten dienste van de politiek.

onzeker

„Dat is natuurlijk heel vervelend dat je zoiets in dit land kan overkomen”, zegt dr. U. Daldrup, die de deelname vanuit Nederland, Engeland en West-Duitsland naar het forum organiseerde. „Maar in zekere zin zit iedereen op een hoge post in zo'n situatie. Zoals een Congolese president opeens werd ontslagen, zo kan ook hier iedereen opeens zijn baan of functie kwijt zijn. Dat betekent onzekerheid voor buitenlanders die hier voor zaken komen, maar het betekent tevens dat iedereen in dit land goed zijn best doet om zijn baan te behouden.”

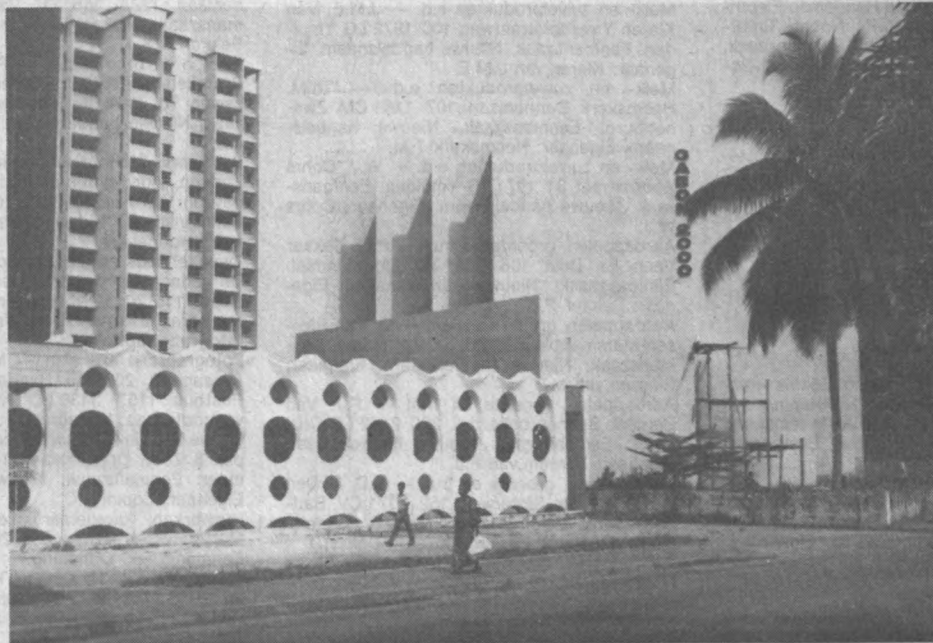
Belangrijkste reden om de grote internationale bijeenkomst te houden in de Gabonese hoofdstad was de aanwezigheid van een goed geoutilleerd Palais des Conferences. President Hadj Omar Bongo, het tweede staatshoofd dat Gabon kent sinds zijn 25-jarige onafhankelijkheid, liet het tien jaar geleden bouwen, ter gelegenheid van de bijeenkomst van de Organisatie van Afrikaanse Staten. Tegenwoordig is het een van de meest indrukwekkende gebouwen in de stad. Samen met een nieuw wegennet en tientallen villa's als onderkomen voor de staathoofden, kostte dit twee miljard dollar. Een tijdelijke huurder voor het conferentiecentrum was derhalve zeer welkom.

De weg die voert naar de door militairen bewaakte groene heuvels buiten de stad, waar het conferentieoord en de persidentieële woningen liggen, doopte

het staatshoofd niet zonder gevoel voor eigenwaarde Boulevard Triomphale Omar Bongo. Voor de twijfelaars liet hij in het midden op de onmisbare rotonde een goudkleurig standbeeld van zichzelf plaatsen.

champagne

Omar Bongo heeft het forum overigens niet geopend, zoals hij wel had toegezegd. Voor de Gabonese gastheren een psychologische tegenvaller, maar voor de Europese financiers van de conferentie een meevaller van f 17.000. De president verwacht namelijk een waardige ontvangst met traditiegetrouw een geven glas champagne door alle aanwezigen. Deze gewoonte verklaart mede dat per hoofd van de bevolking, Gabon het hoogste champagneverbruik in de wereld kent.

Met de oliedollars wordt Libreville omgebouwd tot een moderne stad.

Voor veel Europese deelnemers aan de industriële ontmoeting waren er weinig redenen om het glas te heffen. Al is het wel even slikken wanneer blijkt dat één van de door het Europese Centrum voor Industriële Ontwikkeling goedgekeurde projecten de bouw van een suikerfabriek behelst, maar dat de initiatiefnemers nog geen idee hebben waar het suikerriet vandaan te halen. Interessant daarentegen was het te vernemen dat er in Zaïre een grote waterkrachtcentrale staat, waarvan de autoriteiten niet goed weten wat te doen met de electriciteit.

Beide projecten moge een voorbeeld zijn van de wijze waarop de ontwikkeling van Afrikaanse landen schoksgewijs kan verlopen. Soms zijn er ideeën genoeg, maar ontbreken de voorwaarden tot realisering, een andere keer zijn alle voorwaarden vervuld, maar ontbreekt het aan concrete activiteiten. Wanneer eenmaal beide tegelijk aanwezig zijn, kan het hard gaan, vooral als de overheid (wat in Gabon wil zeggen: Bongo) vindt dat iets nodig moet gebeuren.

olie

De geldstroom in Gabon wordt gevoed door de olie, dat is voor ieder in het land duidelijk. Het besef is er ook dat, wanneer de oliestroom opdroogt, 's lands economie een andere motor moet vinden. Begin jaren tachtig wezen de reserves erop dat het land nog tien jaar zou kunnen profiteren van het zwarte goud, en dan was de koek op. Later onderzoeken duidden op grotere reserves, maar een dalende olieprijs kan ook aardig roet in het eten gooien.

Heel voorzichtig begint het land conclusies te trekken uit de gevaarlijke afhankelijkheid van eindige bronnen van bestaan. De overheid geeft toe dat het land zich niet zal kunnen blijven permitteren om pakweg 95 procent van zijn voedselpakket te importeren. Nu er nog geld is bevordert de overheid het opzetten van een eigen voedselindustrie.

Het waren op het industriële forum twee Nederlandse bedrijven die daarvan wisten te profiteren, en voorlopig zijn uitgekozen om slachtkippen, een legbatterij, een geitenfokkerij en een maniokproject op te zetten. Dat kan van betekenis zijn voor de hele Nederlandse agro-industrie, menen de vertegenwoordigers van de bedrijven, temeer daar het rijke Gabon in feite een Franse provincie is, waar een buitenstaander het erg goed moet doen om een kans te maken. De NCM is bereid projecten in het land te verzekeren.

frank

De binding aan Frankrijk is er voor alle voormalige Franse koloniën in de eerste plaats door historische banden, maar momenteel zeker nog door de economische afhankelijkheid. De munteenheid in zes landen is de „Afrikaanse frank”, die altijd 0,02 Franse frank waard is. De landen wisselen onderling het geld gemakkelijker uit dan in oostelijk Nederland de marken en guldens aan elkaar gelijk zijn. Voormalige Frans-west Afrika wil onder de overheersende druk van Parijs uit. Voor het vermogende Gabon is dat moeilijk, als was het maar omdat veel zakenlui gewoon zijn de helft van het jaar in de Europese Lichtstad te wonen. Gabons zuidelijke buur Congo doet het anders, en noemt zichzelf marxistisch-leninistisch, al vragen velen zich af wat men daar precies mee bedoelt, gezien de feitelijke opstelling. Noordelijke buur Kameroen tracht economische banden aan te knopen met andere landen in of buiten Europa.

Begin november waren in de Kameroense stad Douala op een „Holland week” vijftig bedrijven en instellingen die zich oriënteerden, en enthousiast en met orders of goede perspectieven terugkwamen. Deze bijeenkomst was de grootste handelscontact bijeenkomst die vanuit Nederland in 1985 is gehouden. Een vervolgbijeenkomst in 1986 zal evenwel op één of enkele deelgebieden zijn toegespitst, waarbij de agro-industrie de meeste kans maakt.

Wim Guiking